

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____ 2020

**cu privire la modificarea Legii nr. 514/1995 privind organizarea
judecătorească**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege
pentru modificarea Legii nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul Justiției

LEGE
pentru modificarea Legii nr. 514/1995
privind organizarea judecătorească

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. - Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 58, art. 641) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 15¹ va avea următorul cuprins:

Articolul 15¹. Judecătorul de instrucție

(1) Judecătorul de instrucție este numit cu consimțământul acestuia, de către Consiliul Superior al Magistraturii la propunerea președintelui instanței judecătorești din rândul judecătorilor instanței respective, pentru un mandat de 5 ani, fără posibilitatea de a exercita două mandate consecutive.

(2) În vederea desemnării judecătorului de instrucție, președintele instanței judecătorești va propune, printr-un demers motivat, Consiliului Superior al Magistraturii cel puțin 2 candidaturi dintre judecătorii instanței judecătorești, precum și unul sau mai mulți judecători supleanți pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către judecătorul desemnat.

(3) În cadrul procesului de determinare a candidaturilor pentru ocuparea postului de judecător de instrucție și a judecătorilor supleanți, președintele instanței judecătorești va ține cont, în mod obligatoriu, de următoarele criterii de bază:

- a) nivelul de cunoștințe și aptitudinile profesionale;
- b) vechimea în funcția de judecător;
- c) specializarea în materie penală, după caz;
- d) circumstanțele personale obiective ale judecătorului care ar împiedica exercitarea deplină și eficientă a atribuțiilor judecătorului de instrucție;
- e) indicatorii calitativi și cantitativi ai activității desfășurate în funcția de judecător.

(4) În cazul în care niciun judecător nu-și exprimă acordul pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție sau mai mulți judecători își exprimă acordul în acest sens, decizia cu privire la candidaturile pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție este luată de către președintele instanței judecătorești.

(5) Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței judecătorești:

a) cu cel puțin 3 luni până la expirarea mandatului judecătorului de instrucție în exercițiu, numește, în modul stabilit la alin. (1), judecătorul care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție, precum și unul sau mai mulți judecători supleanți care vor exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor de către acesta;

b) în cazul apariției vacanței funcției de judecător de instrucție, în termen de cel mult 30 de zile de la survenirea acesteia, numește, conform procedurii stabilite la alin. (1), un alt judecător care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție.

(6) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prin care se numește judecătorul de instrucție din lista candidaților înaintați de președintele instanței judecătorești, precum și hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prin care se resping toți candidații înaintați, se motivează, indicându-se considerentele avute în vedere.

(7) Hotărârea prin care se resping toate candidaturile înaintate de președintele instanței judecătorești poate fi adoptată în situația când Consiliul Superior al Magistraturii, analizând candidaturile depuse prin prisma criteriilor prevăzute la alin. (3) și a motivării președintelui instanței judecătorești, constată că acestea nu întrunesc într-o măsură suficientă exigențele necesare pentru exercitarea atribuțiilor de judecător de instrucție, în particular când:

a) candidaturile înaintate au obținut calificativul „insuficient” sau „bine” la ultimele evaluări ale performanțelor judecătorului;

b) candidaturile înaintate activează în funcția de judecător pentru o perioadă mai mică de 2 ani;

c) selectarea candidaturilor înaintate de către președintele instanței judecătorești nu a fost motivată în cuprinsul demersului.

(8) Înaintarea repetată de către președintele instanței judecătorești a candidaților respinși de către Consiliul Superior al Magistraturii, cu excepția situației de la alin. (7) lit. c), poate fi realizată doar după epuizarea tuturor candidaturilor pe care președintele instanței judecătorești le consideră potențial eligibile și oportune prin prisma criteriilor prevăzute la alin. (3). În demersul prin care se înaintează repetat candidatura respinsă inițial, președintele instanței judecătorești va menționa expres și va motiva acest fapt, iar în situația în care, în cadrul instanței judecătorești mai sunt judecători care nu au fost nominalizați, se indică motivele pentru care președintele instanței judecătorești nu consideră oportună înaintarea acestora.

(9) Judecătorul numit în condițiile alin. (5) lit. b) exercită atribuțiile judecătorului de instrucție în partea neexecutată din mandatul predecesorului său. În cazul în care

acesta exercită funcția vacantă de judecător de instrucție timp de mai mult de un an, el nu va putea fi numit pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție pentru următorul mandat.

(10) Înainte de a începe exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție, judecătorul urmează cursuri de formare în baza unui program special, coordonat cu Consiliul Superior al Magistraturii, în modul stabilit de lege. Volumul de lucru al judecătorului care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție va fi diminuat gradual în modul reglementat de Consiliul Superior al Magistraturii.

(11) Judecătorului care în urma expirării mandatului de judecător de instrucție este reconfirmat în funcția de judecător, i se oferă posibilitatea de a opta pentru materia de specializare în cadrul instanței judecătorești în care activează, în limita locurilor disponibile.

2. Articolul 16¹ alineatul (1), litera e), se completează după cuvintele „propune Consiliului Superior al Magistraturii” cu cuvintele „, printr-un demers motivat,”.

Articolul II. (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile legii.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul legii pentru modificarea
Legii nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească a fost elaborat în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 24 martie 2020, avînd drept scop remedierea carențelor legislative referitoare la funcționarea normelor privind selectarea și determinarea judecătorului care va exercita atribuțiile judecătorului de instrucție în cazul în care niciun judecător nu-și exprimă acordul.

Temei pentru inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege menționat a servit Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 24 martie 2020 prin care a fost declarat neconstituțional articolul 15¹ alin. (5) din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, în redacția Legii nr. 265 din 23 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative care prevede că „În cazul în care niciun judecător nu-și exprimă acordul pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție sau mai mulți judecători își exprimă acordul în acest sens, candidatura judecătorului va fi determinată de către președintele instanței judecătorești”.

În jurisprudența sa (HCC nr. 18 din 2 iunie 2014 și HCC nr. 2 din 9 februarie 2016), Curtea a statuat că în calitate de deținător al autorității judecătorești, judecătorul trebuie să-și poată exercita funcția în deplină independență în raport cu toate constrângerile de natură socială, economică și politică, și chiar în raport cu alți judecători și în raport cu administrația judecătorească, iar inamovibilitatea judecătorului este o garanție a bunei-administrări a justiției și o condiție sine qua non a independenței și a imparțialității judecătorului. Ea nu este stabilită numai în interesul judecătorului, ci și în cel al justiției. Inamovibilitatea este o puternică garanție a independenței judecătorului, fiind o măsură de protecție a acestuia. Potrivit acestui principiu, judecătorul nu poate fi nici revocat, nici retrogradat, nici transferat într-un post echivalent, nici avansat fără consimțământul său.

În acest context, Curtea Constituțională în hotărârea sa, a examinat prevederile articolului 15¹ alin. (5) prin prisma a două aspecte: (I) dacă mecanismul de selectare și determinare a judecătorului de instrucție respectă cerința cu privire la acordul judecătorului pentru transfer și (II) dacă mecanismul de selectare și determinare a judecătorului de instrucție de către președintele instanței de judecată este clar și dacă asigură un echilibru corect între, pe de o parte, necesitatea asigurării independenței judecătorului și, pe de altă parte,

necesitatea administrării justiției în mod eficient.

În primul caz, Curtea a reținut că inamovibilitatea judecătorului nu este un principiu absolut, prin urmare există câteva cazuri care justifică o derogare de la regula generală, care prevede că transferarea judecătorilor se face numai cu acordul acestora. În acest sens, Curtea face referire la punctul 3.4 din Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului care stabilește trei excepții de la principiul inamovibilității judecătorului, și anume: dacă transferul are loc în legătură cu aplicarea unei sancțiuni disciplinare, dacă transferul este necesar în legătură cu modificarea legală a organizării judiciare sau dacă transferul este temporar și are ca scop sprijinirea unui tribunal învecinat. Cu referire la încălcarea principiului inamovibilității judecătorului, Curtea a reținut că norma contestată este constituțională sub aspectul articolului 116 alin. (5) din Constituție, observând că „, având în vedere durata limitată a mandatului, Curtea admite că desemnarea judecătorului de instrucție de către Consiliu în situația invocată se încadrează în cea de-a treia excepție de la principiul inamovibilității judecătorului, deoarece „transferul este temporar și are ca scop sprijinirea unui tribunal vecin”.”.

Cu referire la cel de-al doilea aspect analizat de Curte, aceasta a examinat consolidarea unui echilibru proporțional dintre asigurarea independenței judecătorului și administrarea justiției în mod eficient. Prin urmare, au fost identificate trei garanții care pun în valoare independența judecătorului și anume: obligația judecătorului de instrucție de a urma cursuri de formare ; diminuarea graduală a volumului de lucru pe durata cursurilor de formare ; posibilitatea de a contesta hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii. Pe de altă parte, Curtea a enumerat alte cinci elemente care pun în valoare administrarea eficientă a justiției: nu obligă președintele instanței judecătorești să țină cont de situația particulară a judecătorului care ar exclude transferul acestuia; nu-l obligă pe președintele instanței să-și motiveze demersul; permite selectarea și determinarea discreționară a judecătorului; nu prevede o limită în exercitarea mandatelor consecutive de către judecătorul de instrucție; nu prevede posibilitatea selectării și determinării mai multor candidați.

Astfel, Curtea a conchis că mecanismul de selectare și desemnare a judecătorilor de instrucție favorizează administrarea eficientă a justiției, fiind necesară optimizarea acestuia în scopul stabilirii unei ponderi relativ egale pentru independența judecătorului.

Remarcăm că, în scopul asigurării dreptului la un proces echitabil, atât administrarea justiției în mod eficient, cât și independența judecătorului trebuie puse în valoare prin prisma unor garanții egale sub aspect calitativ și cantitativ. Prin urmare, proiectul urmărește eliminarea arbitrarului și funcționarea mecanismului de selectare și desemnare a judecătorilor de instrucție într-o manieră echilibrată.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Astfel, *Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească* va suporta următoarele intervenții:

Articolul 15¹ urmează a fi dat într-o nouă redacție, în vederea perfecționării mecanismului de selectare și desemnare a judecătorilor de instrucție. Prin prisma modificărilor operate, se va stabili că judecătorul de instrucție este numit de către Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței judecătorești, pentru un mandat de 5 ani, fără posibilitatea de a exercita două mandate consecutive, astfel încât nu va fi posibilă selectarea și determinarea fără consimțământ și **în mod repetat** a aceleiași judecător pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție. De asemenea, majorarea duratei mandatului de la 3 la 5 ani va face posibilă implementarea unei stabilități funcționale a acestui mecanism.

O altă prevedere instituită constă în faptul că președintele instanței de judecată, printr-un demers motivat, va propune Consiliului Superior al Magistraturii cel puțin 2 candidaturi pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție. Totodată, un alt alineat din proiectul de lege va stabili anumite criterii de care președintele instanței judecătorești va ține cont, în mod obligatoriu la determinarea candidaturii judecătorului de instrucție și a judecătorilor supleanți și anume: nivelul de cunoștințe și aptitudinile profesionale, vechimea în funcția de judecător, specializarea în materie penală, circumstanțele personale obiective ale judecătorului care ar împiedica exercitarea deplină și eficientă a atribuțiilor judecătorului de instrucție, indicatorii calitativi și cantitativi ai activității desfășurate în funcția de judecător. Președintele instanței de judecată urmează să-și motiveze demersul în baza calităților profesionale ale candidatului sau să motiveze dacă situația particulară a judecătorului îi permit acestuia să candideze, contrar voinței sale. În acest context, trebuie de precizat faptul că normele vizate stabilesc o garanție suplimentară în favoarea independenței judecătorului, prevăzând anumite situații care ar putea exclude determinarea și selectarea în funcția de judecător de instrucție (e.g. sarcina; creșterea de unul singur a unui minor; îngrijirea unui membru de familie etc.).

Aceste norme contribuie la extinderea marjei de discreție a Consiliului Superior al Magistraturii în procesul de selectare a judecătorului de instrucție. De altfel, dreptul discreționar trebuie să urmărească un scop legitim, ceea ce nu permite ca exercitarea acestuia să se facă arbitrar, adică trebuie să se respecte principiul oportunității, care este secund în raport cu principiul legalității.

Subsecvent, menționăm că proiectul de lege stabilește obligația în sarcina Consiliului Superior al Magistraturii de a motiva hotărârea prin care se stabilește judecătorul de instrucție, indicând care sunt considerentele care au stat la baza selectării unuia dintre candidați precum și cele care au stat la baza respingerii celorlalte candidaturi.

De asemenea, noile prevederi vor reglementa posibilitatea Consiliului Superior al Magistraturii de a respinge toate candidaturile înaintate de către președintele instanței judecătorești în cazul în care acestea nu întrunesc într-o măsură suficientă exigențele necesare pentru exercitarea atribuțiilor de judecător de instrucție. Astfel, în cazul în care candidaturile înaintate au obținut calificativul

„insuficient” sau „bine” la ultimele evaluări ale performanțelor judecătorului, candidaturile înaintate activează în funcția de judecător pentru o perioadă mai mică de 2 ani sau în cazul în care selectarea candidaturilor înaintate de către președintele instanței judecătorești nu a fost motivată în cuprinsul demersului, Consiliul Superior al Magistraturii poate respinge toate candidaturile.

Remarcăm faptul că un element nou al proiectului prevede procedura înaintării repetate de către președintele instanței judecătorești a candidaților respinși de către Consiliul Superior al Magistraturii. Prin urmare, candidații respinși de către Consiliul Superior al Magistraturii, cu excepția celor respinși în cazul în care candidatura lor nu a fost motivată, pot fi înaintați repetat de către președintele instanței judecătorești doar după epuizarea tuturor candidaturilor pe care președintele instanței judecătorești le consideră potențial eligibile și oportune prin prisma criteriilor de determinare a judecătorului de instrucție și a judecătorilor supleanți.

Tot prin intermediul proiectului se propune stimularea judecătorilor de a exercita funcția de judecător de instrucție prin acordarea unei garanții suplimentare care va stabili după expirarea mandatului de judecător de instrucție, posibilitatea de a opta pentru materia de specializare în cadrul instanței judecătorești în care activează, în limita locurilor disponibile.

4. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul nu implică cheltuieli din bugetul de stat.

5. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Proiectul de lege impune aducerea actelor normative ale Consiliului Superior al Magistraturii în concordanță cu prevederile acestuia.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare* și pe platforma www.particip.gov.md.

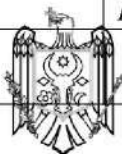
Ministru

Fadei NAGACEVSCHI

CERERE nr. 03/5243 din 17 iulie 2020
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului Hotărârii
Guvernului cu privire la aprobarea proiectului Legii cu privire la modificarea
Legii nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	<i>Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului Legii nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească</i>
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	<i>Ministerul Justiției</i>
3.	Justificarea depunerii cererii	<i>Executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 24 martie 2020</i>
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	<ol style="list-style-type: none"> 1. Consiliul Superior al Magistraturii; 2. Curtea Supremă de Justiție; 3. Curtea de Apel Chișinău; 4. Curtea de Apel Bălți; 5. Curtea de Apel Cahul; 6. Curtea de Apel Comrat; 7. Judecătoria Chișinău; 8. Judecătoria Criuleni; 9. Judecătoria Hîncești; 10. Judecătoria Orhei; 11. Judecătoria Strășeni; 12. Judecătoria Anenii-Noi; 13. Judecătoria Căușeni; 14. Judecătoria Ungheni; 15. Judecătoria Bălți; 16. Judecătoria Drochia; 17. Judecătoria Edineț; 18. Judecătoria Soroca; 19. Judecătoria Cahul; 20. Judecătoria Comrat; 21. Judecătoria Cimișlia; 22. Agenția Administrare a Instanțelor Judecătorești; 23. A.O. "Centru de resurse juridice din Moldova"; 24. Uniunea Avocaților din RM; 25. Centrul Național Anticorupție
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	<i>10 zile lucrătoare din momentul recepționării proiectului de către destinatari</i>
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	<i>Cristian Postovanu, consultant, Direcția elaborare acte normative, Ministerul Justiției;</i> <i>Tel.: (022)201427,</i> <i>E-mail: cristian.postovanu@justice.gov.md</i>
7.	Anexe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proiectul Hotărârii Guvernului; 2. Proiectul de lege;

Digitally signed by Lișman Dorin
Date: 2020.07.20 10:00:56 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

		<i>3. Nota informativă;</i>
8.	Data și ora depunerii cererii	
9.	Semnătura	